

การแก้ไขความรุนแรงทางสังคมตามหลักขรรวาทธรรม 4
CORRECTING SOCIAL VIOLENCE ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF
K_ḤHRĀWĀS̄ DHAMMA 4

ฉัฐศุภางค์ สารมาศ

Chatsuphang Saramart*,

มานพ นักการเรียน

Manop Nakkanrian

พระครูสุภัทรวราทร

Phrakhru Suphatwaradhorn

เอกวุฒิ สารมาศ

Eakawud Saramad

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Rajavidyalaya Campus

E-mail : csaramart@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 26 ธันวาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 27 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 12 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขความรุนแรงทางสังคมตามหลักขรรวาทธรรม 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 8 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และมีการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางแก้ไขความรุนแรงทางสังคมตามหลักขรรวาทธรรม 4 ประกอบด้วย การมีสติจะ จะต้องมีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกัน เข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น หลีกเลี้ยงปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง เช่น การดื่มสุรา การคบชู้ เล่นการพนัน การทะเลาะเบาะแว้ง เป็นต้น ทมะ มีการรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจ รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน ให้รักษาระดับอารมณ์ ระมัดระวังการพูดจาของตน พยายามใช้อารมณ์ขันดี การมีความอดทน อดกลั้นต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย พยายามควบคุมความโกรธของตนเองเสมอ และจาคะ การมีความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปัน ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ช่วย

หาทางออกให้ฝ่ายที่เป็นคู่กรณี พาผู้บาดเจ็บไปรับการรักษาจากแพทย์ และที่สำคัญให้รู้จักการใช้คำขอโทษ และการให้อภัย

คำสำคัญ: แนวทางการแก้ไขความรุนแรง, ความรุนแรงทางสังคม, หลักฆราวาสธรรม 4

ADSTRACT

The objectives of this research to study ways to solve social violence according to the principles of *Kḥrāwāsī* Dhamma 4. It is an analysis of data from interviews. which has a connection and integrate what happened to lead to a unified interpretation and discussion of the results. The Key informants consisted of 8 people. The tools used in the research consisted of an interview form. Received certification for ethical consideration of human research. The results of the research found that Guidelines for Correcting social violence according to the principles of *Kḥrāwāsī* Dhamma 4 were: *Sācca* truth and honesty avoid factors that may cause violence, such as drinking alcohol, having an affair, gambling, arguing, etc. Thma taming and training oneself Know how to control your emotions and restrain yourself. Know how to practice and improve yourself keep your emotions level. Be careful of your speech. Try to use a sense of humor. *Kḥanti* tolerance; having patience Endure all hardships and seriousness. Always try to control your anger. *Cākha* liberality help find a solution for the parties involved. Take the injured person to receive medical treatment. and most importantly, know how to use an apology. and forgiveness.

Keywords : Guidelines for resolving violence, social violence, *Kḥrāwāsī* Dhamma 4

บทนำ

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันนับว่ามีขอบข่ายเชิงปรากฏการณ์ที่แผ่กว้าง หลายเรื่องมีแนวโน้มที่รุนแรงและหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อันจะนำมาซึ่งการดำเนินงานแก้ไขที่กว้างขวาง ต้องการหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรเข้ามาร่วมดำเนินงานอย่างหลากหลายรูปแบบด้วยกัน โดยมีการผสมผสานบทบาทหน้าที่กันอย่างเป็นระบบและจริงจังกล่าวคือความรุนแรงเป็นผลจากความขัดแย้ง โดยปัจจัยด้านทัศนคติและพฤติกรรมระดับบุคคล ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ความรุนแรงจึงปรากฏให้เห็นตั้งแต่ระดับตัวบุคคล เช่น การฆ่าตัวตาย ระดับระหว่างบุคคล เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ระดับหว่างกลุ่ม เช่น การยกพวกตีกันของนักเรียนอาชีวะ และการชิงมอเตอร์ไซด์ของกลุ่มวัยรุ่น ระดับกลุ่มการเมือง เช่น การเก็บหัวคะแนน

ในช่วงเลือกตั้ง ระดับกลุ่มทางสังคม เช่น การกระทำรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับกลุ่มฝูงชน เช่น ความรุนแรงจากการเดินขบวนเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ไปจนถึงระดับระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การปะทะกันทางทหารบริเวณชายแดนที่มีปัญหา เป็นต้น (วิชัยรูปชาติ, 2554 : 98)

จากสถานการณ์สะท้อนขวัญอีกคดีที่สังคมให้ความสนใจ มีการถกเถียงในข้อกฎหมายว่าเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุหรือไม่ เมื่อแก๊งวัยรุ่น 6 คน ยกพวกมาต๋าทอและปาของหน้าบ้าน ภายในหมู่บ้านสุขสันต์ 6 ซอย 39 ชุมชนวัดม่วง แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จากปมกระทบกระทั่งในการขี่มอเตอร์ไซด์ ก่อนเปิดฉากตะลุมบอนจากภาพที่ปรากฏในกล้องวงจรปิด เป็นเหตุให้ฝ่ายที่ถูกมาและมีพวกมากกว่าเสียชีวิต 2 ศพ เพราะถูกมือมืดใช้มีดสปาด้า และมีดปลายแหลมไล่แทงจนในที่สุดตกเป็นผู้ต้องหา ถูกตั้งข้อหาฆ่าคนตาย และพยายามฆ่า แต่ด้วยมือมืดต่อสู้เพียงลำพังคนเดียวกับอีกฝ่ายที่มีถึง 6 คน ได้เกิดเรื่องดราม่าถกเถียงในสังคม โดยบางส่วนแสดงความเห็นอกเห็นใจมือมืด มองว่าเป็นการป้องกันตัว และอีกมุมมองว่าสมครใจทะเลาะวิวาท หรือกระทำเกินกว่าเหตุ เพราะบันดลโทสะ แต่เมื่อเรื่องราวแพร่กระจายออกไป ซึ่งเห็นว่ามือมืด ถูกหาเรื่องก่อนจากหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน เกรงว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ได้มีบุคคลยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ พร้อมทีมทนายความ และออกหลักทรัพย์เงินสด 5 แสนบาท ยื่นประกันตัว และในที่สุดศาลอาญาธนบุรี ได้พิจารณานุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ล่าสุดตำรวจได้แจ้งข้อหาคุณกรณีของมือมืดทั้ง 4 คน ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ในแง่ของคดีตำรวจอธิบายว่า การป้องกันตัวเองเป็นภัยที่ใกล้จะถึงตัว แต่กรณีนี้ไม่ได้เข้าถึงรั้วบ้าน จะอ้างป้องกันตัวไม่ได้ แต่ได้วิ่งออกไปเพื่อร่วมก่อเหตุ ซึ่งไม่มีมูลบอกเหตุ และพฤติกรรมของคดียังไม่ใช่ โดยพฤติกรรมมือมืดออกไปจากบ้าน ไม่จำเป็นต้องออกไปไล่แทง ทำให้ในมุมมองตำรวจมองว่าร่วมก่อเหตุด้วย พร้อมย้ำว่าการป้องกันตัวต้องสมควรต่อเหตุด้วย แม้แต่การที่คนร้ายปืนไปลักทรัพย์ในบ้าน โดยเจ้าบ้านใช้ปืนยิงก็เกินกว่าเหตุ การป้องกันตัวต้องสมเหตุสมผล ไม่ใช่เอามือมาแทง และรู้ได้อย่างไรว่าคน 6 คนจะเข้ามาทำร้าย แม้จะบอกว่าโดนรุมทำร้ายก็คือข้ออ้าง ท้ายสุดเป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาลงโทษ (<https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2220885>, 2564, 20 มิถุนายน 2566)

สถาบันทางพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมทางสังคม เพื่อให้เกิดความประพฤติและพฤติกรรมที่ถูกต้อง อันนำไปสู่ความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของคนไทย การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีความรุนแรงให้ลดน้อยลง ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขทั่วไป สำหรับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในสังคมไทย สามารถที่จะนำหลักธรรมศาสนา 4 มาประพฤติปฏิบัติเพื่อลดปัญหาในสังคมให้น้อยลงได้ อันประกอบไปด้วย 1. สัจจะ ความซื่อสัตย์จริงใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไม่ตรีจิตสนิทต่อกัน ขาดสัจจะเมื่อใดย่อมเป็นเหตุให้เกิดความหวาดระแวงแคลงใจกันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความริ้วฉาน ซึ่งยากนักที่จะประสานให้คืนดีได้ดังเดิม 2. ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกัน

และกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับนิสัยและอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ ไม่เป็นคนต่อต้านเอาแต่ใจและอารมณ์ของตน คนที่ขาดธรรมข้อนี้ ย่อมปล่อยให้ข้อแตกต่างปลีกย่อยทางอุปนิสัยและการอบรม กลายเป็นเหตุแตกแยกสามัคคีใหญ่โต 3. ชั้นดี ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ชีวิตของผู้อยู่ร่วมกัน นอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรม และความต้องการบางอย่าง ซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงเข้าหากันแล้วบางราย อาจจะมีเหตุล่วงเกินรุนแรง แสดงออกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นถ้อยคำหรือกิริยาอาการ จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจ ไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไปความร้ายจึงจะระงับลงไป นอกจากนี้ ยังจะต้องมีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ และเรื่องหนักใจต่าง ๆ ในการประกอบกิจการงานอาชีพเป็นต้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดภัยพิบัติ ความตกต่ำคับขัน ไม่มีทิพยตีพาย แต่มีสติอดกลั้นคิดอุบายใช้ปัญญาหาทางแก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดี 4. จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ชีวิตบุคคลที่จะมีความสุข จะต้องรู้จักความเป็นผู้ให้ด้วย มิใช่คอยจ้องแต่จะเป็นผู้รับเอาฝ่ายเดียว การให้ในที่นี้มิใช่หมายถึงเพียงการเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของอันเป็นเรื่องที่มองเห็นและเข้าใจได้ง่ายเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการให้น้ำใจแก่กัน การแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจและความสุขส่วนตนได้ (ส.ส. (ไทย) 15/845/316)

สถานการณ์ความรุนแรงทางสังคมจากข่าวที่น่าเสียดผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีมากขึ้นทุกวัน ผลของความรุนแรงได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างปกติของประชาชนในวงกว้าง ทั้งด้านชีวิต ทรัพย์สิน ร่างกาย และจิตใจ การประยุกต์ใช้หลักธรรมาสธรรม 4 สามารถที่จะลดความรุนแรงของปัญหาเหล่านี้ให้น้อยลง หรือบรรเทาความรุนแรงลงได้ คือ สัจจะคือความซื่อสัตย์ จริใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไม่ตรีจิตสนิทต่อกัน ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่องปรับนิสัยและอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ ชั้นดี ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน

ข่าวที่ร้อนแรงในขณะนั้นเกี่ยวกับการยกพวกจำนวน 6 คน ไปรุมวัยรุ่นจำนวน 1 คนที่บ้าน จนเกิดการต่อสู้และฆ่ากันตายจำนวน 2 ศพ และมีผู้ได้รับบาดเจ็บด้วย พบว่า จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทำให้เยาวชนมีประวัติที่เสื่อมเสีย สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล และชื่อเสียงของชุมชน และเรื่องราวก็แพร่ขยายออกไปในวงกว้าง จนมีผลกระทบในระดับประเทศ ถ้าหากการบูรณาการระหว่างศาสตร์ คือ รัฐศาสตร์ พุทธศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และปรัชญา เป็นต้น มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นต้น ดังนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคม คือ แนวทางแก้ไขความรุนแรงทางสังคม และการพัฒนาบทบาทของประชาชนกับการแก้ไขความรุนแรงทางสังคมตามหลักธรรมาสธรรม 4 และประโยชน์เชิงนโยบาย คือ สถาบันการศึกษา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ และศาลยุติธรรมสามารถช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติให้พัฒนาบทบาทของประชาชนกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางสังคมให้ลดลงต่อไป

ความรุนแรงเชิงสังคม

ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำใดที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งร่างกายจิตใจ ทางเพศโดยการบังคับ ขู่ข่ม ทุบ ตี เตะ ต่อย ตลอดจนคุกคาม จำกัด และกีดกันสิทธิเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะ และในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกรกระทำ (อรอนงค์ อินทรจิตรและ นรินทร กรินชัย, 2542 : 3)

ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมที่ปลดปล่อยความโกรธ ความกลัว และ ภาวะหวาดหวั่น ไปยังบุคคลอื่น เช่น คนรอบข้าง หรือวัตถุสิ่งของด้วยขาดการยับยั้งชั่งใจ เป็นเหตุให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วยการทำอันตรายผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นอันตรายสาหัสจนถึงแก่ชีวิตได้ (บุญวาที เพชรรัตน์, 2543 : 200)

ความรุนแรง หมายถึง การใช้กำลังคุกคาม หรือทำร้ายเพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สิน (อนุช อาภาภิรม, 2543 : 11)

การใช้ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กกว่า มีความหมายถึง ทุกกระทำที่ก่อให้เกิด หรือจะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย แห่งเพศจิตใจ หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อสตรี รวมทั้งการกระทำ เช่น การใช้อำนาจบังคับ การกักขังหน่วงเหนี่ยวตามอำเภอใจ ไม่ว่าจะเป็นในที่เปิดเผยหรือไม่ก็ตาม (WHO, 2006)

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการใช้กำลังและเจตนาประทุษร้ายทำให้เสียหาย ทำลายหรือข่มขู่ (Stuart, 1981 : 3)

ความรุนแรง หมายถึง การแสดงความเกลียดชัง ความเป็นปรปักษ์และดูดวาทกล่าวตลอดจนใช้กำลังทางกายโดยตรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน พฤติกรรมที่ทำอันตรายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยปราศจากความเกลียดชังความเป็นปรปักษ์หรือดูดวาทกล่าวต่อสิ่งนั้น (Corsini, 1999: 1052)

จากความหมายของความรุนแรงดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความรุนแรงหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกรกระทำ ซึ่งแบ่งออกเป็นความรุนแรงต่อร่างกาย หมายถึงการใช้กำลังแหละหรืออุปกรณ์ใด ๆ เป็นอาวุธคุกคามหรือทำร้ายขว้างปาทุ้มของใส่ ผลัก กระชาก เขย่า ใช้มือฟาด ตบ ทุบ ตี เตะ ต่อย และใช้มีดหรือปืนเข้าทำร้าย ส่งผลให้ผู้ถูกรกระทำได้รับบาดเจ็บต่อร่างกายหรืออาจจะถึงแก่ชีวิต ความรุนแรงต่อจิตใจ หมายถึง การกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ถูกรกระทำได้รับความเสียหาย หวาดกลัวหรือตกใจ เสี่ยงสิทธิและเสรีภาพ เช่น การพูดจาดูถูก ด่าทอ ข่มขู่ ตะคอกใส่ มองด้วยความเหยียดหยามไม่ให้เกียรติตลอดจนจำกัด และกีดกันสิทธิเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว เป็นต้น แนวความคิดที่แบ่งความรุนแรง ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. ความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนและคนทั่วไปน่าจะเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นความรุนแรง เพราะมีร่องรอยปรากฏให้เห็นบนร่างกายของมนุษย์ในรูปแบบของบาดแผล เลือดเนื้อและการสูญเสียชีวิต รวมทั้งความเสียหายต่อวัตถุและทรัพย์สินของผู้คน การทำทารุณกรรมและการทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือการฆ่าฟันกันของผู้คนจึงเป็นเรื่องของความรุนแรงทางตรงที่เห็นได้ง่ายและชัดเจนที่สุด และการกระทำที่อาจจะไม่ได้ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือการสูญเสียชีวิตในทันทีแต่กระทบต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ การปิดล้อมดินแดนหรือการห้ามการติดต่อทางด้านการค้า และการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในประเทศหรือบริเวณที่ถูกปิดล้อม เพราะการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้เกิดสภาพการขาดอาหารและปัญหาด้านสาธารณสุขอื่น ๆ ตามมา การบังคับยึดเยียดกล่อมเกลากลุ่มฝักใฝ่ระบบความเชื่อ ความหมายและวิถีชีวิตที่เฉพาะเจาะจงต่อกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมย่อยต่างไปโดยกลุ่มที่เป็นวัฒนธรรมหลักส่งผลกระทบต่อความต้องการที่จะดำรงอัตลักษณ์ที่แตกต่างออกไปของคนในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยก็นับว่าเป็นความรุนแรงทางตรงเช่นกัน

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) หมายถึง โครงสร้างที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างคนที่มีความแตกต่างกันในโครงสร้างนั้น ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าเอาเปรียบเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในกระบวนการปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ความไม่เท่าเทียมในการแลกเปลี่ยนกระทบความอยู่รอดและความเป็นอยู่ของผู้ที่เสียเปรียบในโครงสร้าง ทำให้คนเหล่านี้ต้องทนทุกข์ทรมานจากความยากจนแร้นแค้น ความอดอยากขาดแคลน อาหาร ยารักษาโรคและบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น ความขาดแคลนเช่นนี้กระทบกับความอยู่ดีมีสุขของผู้ที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบในโครงสร้าง ปัญหาเหล่านี้มักจะถูกมองว่าเป็นเรื่องของความยากจนอันเป็นผลมาจากความด้อยพัฒนาที่แก้ไขได้โดยกระบวนการพัฒนาหรือทำให้ทันสมัย ทั้งที่สภาพความอดอยากแร้นแค้นที่เป็นอยู่นั้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นอยู่และจะดำรงอยู่ต่อไปถ้าโครงสร้างยังคงมีลักษณะที่เอื้อต่อคนบางกลุ่ม และทำให้คนบางกลุ่มเสียเปรียบอยู่เช่นเดิมนอกจากผลกระทบทางร่างกายแล้ว ความรุนแรงเชิงโครงสร้างยังมีผลต่อจิตใจ และจิตวิญญาณของผู้คนในสังคมผ่านกระบวนการควบคุมการพัฒนาสำนึกร่วม และการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางสังคมของกลุ่มคนที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบในโครงสร้างที่เป็นอยู่ กระบวนการดังกล่าวมักจะมีอยู่ในรูปของการจำกัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเป็นไปในสังคมและการผลัดกลุ่มที่มีอำนาจน้อยไปอยู่ที่ชายขอบของสังคม ทำให้ปัญหาและเรื่องราวของคนเหล่านี้กลายเป็นเรื่องเล็ก ๆ ที่ไม่มีความสำคัญ ทำให้คนในสังคมมองไม่เห็นสภาพของการกดขี่ เอาเปรียบที่เป็นอยู่กระบวนการเหล่านี้เป็นเครื่องมือหลักในการควบคุมคนในสังคมให้อยู่ในตำแหน่งของตน โดยไม่ต้องคำถามหรือท้าทายโครงสร้างเชิงอำนาจที่มีความไม่เท่าเทียม และการกดขี่ฝังตัวอยู่ ภาพของความรุนแรงเชิงโครงสร้างลักษณะนี้มักจะถูกใช้เพื่ออธิบายทวิลักษณ์ในสังคมไทยที่ปรากฏในความแตกต่างระหว่างคนจนคนรวย หรือระหว่างเมืองกับชนบท และโครงสร้างทางสังคมมิติอื่น ๆ เช่น ศาสนา วัฒนธรรม และเพศสภาพ เป็นต้น การแบ่งสรรบทบาทหน้าที่ของคนในสังคม เช่น ระหว่างชายหญิง ถูกมองว่าเป็นไปโดยสอดคล้องกับ

ลักษณะทางชีวภาพของคน คำอธิบายเช่นนี้ ทำให้คนในสังคมมองไม่เป็นการเอาเปรียบ หรือ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างหลายรูปแบบผู้คนในสังคมดูจะเลือกมองเห็น หรือจัดว่าปรากฏการณ์หรือ การกระทำบางประเภทเป็นความรุนแรงและมองข้ามหรือมองไม่เห็นความรุนแรงอีกหลายประเภท

3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) คือ ระบบความเชื่อ ความหมายของสังคมมี คำอธิบายที่ทำให้เอาเปรียบ รวมทั้งการทำร้ายร่างกายและจิตใจระหว่างคนในสังคม กลายเป็น เรื่องที่ยอมรับได้หรือต้องยอมรับวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นกรอบความหมายที่คนใช้ในการทำความเข้าใจตนเองและชีวิตทางสังคม มีแง่มุมที่ให้ความชอบธรรมกับความรุนแรงหลายรูปแบบ ทำให้ ปรากฏการณ์ที่เป็นความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือ เป็นเรื่องถูกต้อง หลายสิ่งหลายอย่างที่ทำให้เกิดความทุกข์ยากทางกายและทางใจให้กับคนในสังคมจึง ไม่ถูกจัดหรือมองเห็นเป็นความรุนแรง เช่น การชกมวย ในความเข้าใจของคนทั่วไปการที่คนสองคน ต่อสู้กันบนสังเวียนเช่นนี้ไม่นับว่าเป็นความรุนแรง แต่เป็นกีฬาที่เป็นที่ยอมรับและมีผู้สนใจติดตาม มากมายและคนในสังคมก็นั่งดูการต่อสู้ของนักมวยที่บางครั้งก็ทำให้บาดเจ็บสาหัสได้อย่างสนุกสนาน และภาคภูมิใจในหลายกรณีที่นักมวยของประเทศตนได้ชัยชนะ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าความรุนแรง ทางตรงถูกละเลยอยู่ด้วยความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

ความรุนแรงทางสังคมเป็นการใช้ความรุนแรงในประเด็นปัญหาทางสังคม ได้แก่ การกระทำ อาชญากรรมการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากความเกลียดชัง เหยียดผิว หรือเหยียดเชื้อชาติกลุ่มชน การ กระทำของผู้ก่อการร้าย หรือการใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มประท้วง ความรุนแรงเป็นการจงใจใช้กำลัง หรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเองต่อผู้อื่นต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งมีผลทำให้เกิด หรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการ เจริญงอกงามหรือการกีดกันทำให้สูญเสียสิทธิบางประการและขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความรุนแรงในความหมายที่บัญญัติโดยองค์การอนามัยโลกนั้นจะ เกี่ยวข้องกับคำว่าความตั้งใจหรือจงใจของผู้กระทำความรุนแรง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นอาจไม่สัมพันธ์กันกับ เหตุ ดังนั้นความรุนแรงในที่นี้จึงไม่ได้หมายถึงการบาดเจ็บหรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุหรือ ความไม่ตั้งใจนอกจากนี้ คำนิยามยังเกี่ยวข้องกับคำว่า การใช้อำนาจ นอกเหนือไปจากการใช้กำลัง ทางกาย เพื่อกระทำต่อผู้อื่น ทำให้ความหมายของคำว่าความรุนแรงมีขอบเขตกว้างขึ้น และเห็นภาพ การกระทำที่ชัดเจนขึ้น ครอบคลุมถึงผลของการกระทำที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจรวมทั้งการ คุกคามหรือการข่มขู่ด้วยการใช้อำนาจยังรวมถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติหรือการปล่อยปละละเลยไม่ ปฏิบัติ ยังผลทำให้เกิดความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดจากการกระทำนั้น ดังนั้น การใช้อำนาจหรือการใช้ กำลังทางกาย จึงควรรวมถึงการละเว้นไม่กระทำ หรือการกระทำทุกประเภทที่ก่อให้เกิดผลเสีย ทั้งต่อ ร่างกายจิตใจและเพศของผู้อื่น รวมทั้งการฆ่าตัวตายและการทำร้ายตนเองในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับ ผลที่เกิดจากความรุนแรงที่ระบุไว้ในคำนิยามนี้ได้ครอบคลุมทั้งอันตรายต่อจิตใจและทำให้เกิดการ พัฒนาไปในทางที่ไม่ดีการบาดเจ็บและการตาย สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในผลต่อสุขภาพและ

ส่วสดีภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ที่เกิดจากความรุนแรงในรูปแบบที่กว้างขึ้น (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2545 : 144-148)

กล่าวคือ ไม่ใช่ผลเฉพาะที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือตายเท่านั้น แต่รวมทั้งภาระทางด้านสุขภาพอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทันทีหรือเกิดขึ้นภายหลังและคงอยู่ไปเป็นเวลานานนับปี หลังจากการถูกระบาดความรุนแรงครั้งแรก การวัดความรุนแรงของปัญหาสังคมสังเกตได้จากการที่ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับความกระทบกระเทือนโดยตรงมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามค่านิยมต่าง ๆ ที่สังคมวางไว้ และละเลยต่อกฎระเบียบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎเกณฑ์สังคมนั่นเอง

ความรุนแรงเชิงสุขภาพ

ทัศนะที่มองความรุนแรงด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจได้จำแนกความรุนแรง เพื่อหาข้อสรุปที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจ ตั้งแต่ระดับน้อยไปจนถึงทำให้มนุษย์ถึงแก่ความตาย เป็นการมองที่ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ องค์การอนามัยโลกให้ความหมายไว้อย่างครอบคลุมว่าเป็น “การใช้กำลังหรืออำนาจ ที่บุคคลจงใจกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น หรือต่อกลุ่มคนหรือชุมชน และการกระทำเช่นนั้นได้ก่อให้เกิด หรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ชีวิต จิตใจ หรือทำให้เกิดการพัฒนาที่ผิดปกติ หรือเป็นการลิดรอนสิทธิอันพึงมีของผู้ถูกกระทำ การใช้กำลังนี้ ไม่ว่าจะลงมือทำจริง ๆ หรือเพียงแค่คุก ก็ถือเป็นความรุนแรง” ตามความหมายนี้ความรุนแรงไม่จำเป็นต้องมาจากการกระทำที่เป็น “กายกรรม” หรือการลงมือทำจริง ๆ แม้ด้วย “วจีกรรม” คือการพูดข่มขู่ว่าจะทำร้าย การเปิดเผยเรื่องส่วนตัว หรือป้ายสีด้วยเรื่องอันเป็นเท็จ ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดหวั่น เครียด วิตกกังวล หรือเจ็บปวดทางจิตใจ ในระดับใดระดับหนึ่ง ก็เป็นความรุนแรงเช่นกัน นอกจากนี้แม้การไม่ทำอะไรเลย ก็อาจเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง เช่น การละเลย ไม่ใส่ใจความต้องการที่จำเป็นของเด็ก ผู้สูงอายุ หรือสมาชิกอื่น ๆ ในบ้าน ที่ควรได้รับการเอาใจใส่ เป็นต้น ผลของความรุนแรงไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการทำให้บาดเจ็บ หรือเป็นอันตรายทางร่างกายโดยตรงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผลกระทบทางจิตใจด้วย เช่น การทำให้อับอายขายหน้า ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามลิดรอนสิทธิ จนทำให้สภาพจิตใจแย่งลง หรือทำให้การดำรงชีวิต ผิดไปจากปกติ เหล่านี้ล้วนอยู่ในข่ายของความรุนแรงไม่เฉพาะการใช้กำลังหรืออำนาจต่อผู้อื่นเท่านั้นที่เป็นความรุนแรง แม้การกระทำต่อตนเอง เช่น การฆ่าตัวตาย (ไม่ว่าจะสำเร็จและไม่สำเร็จก็ตาม) หรือการทำร้ายตัวเองให้ได้รับบาดเจ็บทางใดทางหนึ่ง ก็เป็นความรุนแรงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ความรุนแรงอาจเป็นการกระทำระหว่างคน ๆ เดียวต่อคนเป็นกลุ่ม หรือระหว่างกลุ่มคนหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ เช่น การที่คน ๆ เดียวลอบวางระเบิดในที่สาธารณะ การยกพวกตีกันของวัยรุ่น เหตุการณ์จลาจลของผู้ชุมนุมประท้วง ที่ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือทำให้ประชาชนผู้ไม่เกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อน (เช่น ปิดถนน) เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อาวุธปราบปรามฝูงชนที่ชุมนุมกันโดยสงบ หรือสงครามระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอยู่ในบางภูมิภาคของโลกปัจจุบัน เป็นต้น สุดท้าย

ความรุนแรงเป็นการกระทำที่ผู้ทำมีความตั้งใจและมีเป้าหมาย แต่ไม่รวมถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น เพราะความประมาท หรือที่เป็นอุบัติเหตุ (วิชัย รูปชาติ, 2554 : 93)

หลักฆราวาสธรรม 4

แนวคิฆราวาสธรรม 4 แนวคิฆราวาสธรรมหรือธรรมสำหรับชีวิตครองเรือน 4 ประการ

1. สัจจะ ความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไม่ตรีจิตสนิทต่อกันขาดสัจจะเมื่อใดย่อมเป็นเหตุให้เกิดความหวาดระแวงแคลงใจกันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความริ้วราน ซึ่งยากนักที่จะประสานให้คืนดีได้ดังเดิม

2. ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับนิสัยและอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ ไม่เป็นคนถือด้านเอาแต่ใจและอารมณ์ของตน คนที่ขาดธรรมข้อนี้ ย่อมปล่อยให้ข้อแตกต่างปลีกย่อยทางอุปนิสัยและการอบรม กลายเป็นเหตุแตกแยกสามัคคีใหญ่โต และถ้าไม่สามารถปรับตนเข้าหากันได้ก็เป็นอันต้องทำลายชีวิตคู่ครองแยกทางขาดจากกัน

3. ขันติความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ชีวิตของผู้อยู่ร่วมกัน นอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรม และความต้องการบางอย่าง ซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงเข้าหากันแล้วบางรายอาจจะมีเหตุล่วงเกินรุนแรง แสดงออกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นถ้อยคำหรือกิริยาอาการ จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจ ไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไปความร้ายจึงจะระงับลงไปนอกจากนี้ ยังจะต้องมีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ และเรื่องหนักใจต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอาชีพเป็นต้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดภัยพิบัติ ความตกต่ำคับขัน ไม้ดีไฟดีพิชิต แต่มีสติอดกลั้นคิดอุบายใช้ปัญญาหาทางแก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดีชีวิตของคู่ครองที่ขาดความอดทน ย่อมไม่อาจประคับประคองพากันให้รอดพ้นเหตุร้ายต่าง ๆ อันเป็นประจุมรสุมแห่งชีวิตไปได้

4. จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ชีวิตบุคคลที่จะมีความสุข จะต้องรู้จักความเป็นผู้ให้ด้วย มิใช่คอยจ้องแต่จะเป็นผู้รับเอาฝ่ายเดียว การให้ในที่นี้มิใช่หมายถึงแต่เพียงการเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของอันเป็นสิ่งที่มองเห็นและเข้าใจได้ง่าย ๆ เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการให้น้ำใจแก่กัน การแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจและความสุขส่วนตนได้ เช่น ในคราวที่คู่ครองประสบความทุกข์ความเจ็บไข้หรือมีธุระกิจใหญ่เป็นต้น ก็เสียสละความสุขความพอใจของตน ขวนขวายช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแล เป็นที่พึ่งอาศัย เป็นกำลังส่งเสริม หรือช่วยให้กำลังใจได้โดยประการใดประการหนึ่ง ตามความเหมาะสมรวมความว่า เป็นผู้จิตใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัวชีวิตครอบครัวที่ขาดจาคะ ก็คล้ายการลงทุนที่ปราศจากผลกำไรมาเพิ่มเติม ส่วนที่มีมาแต่เดิมก็คงที่หรือค่อยย่อยหรือพร่องไป หรือเหมือนต้นไม้ที่ไม่ได้รับการบำรุง ก็มีแต่อัับเฉา ร่วงโรย ไม่มีความสดชื่นงอกงาม

ฆราวาสธรรม 4 ประการคือ สัจจะคือความซื่อสัตย์ จริ่งใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไม่ตรีจิตสนิทต่อกัน ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่องปรับนิสัยและอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ ซันติ ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน จากที่ได้ศึกษามาข้างต้นนี้มีใช้ประสงค์เป็นข้อปฏิบัติจำกัดเฉพาะในระหว่างคู่ครองเพียง 2 คนเท่านั้น แต่มุ่งหมายให้ใช้ทั่วไปในชีวิตการครองเรือนทั้งหมดโดยยึดถือเป็นคุณธรรมพื้นฐานของจิตใจ ในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับคนทั้งหลายที่จะอยู่ร่วมหรือติดต่อกันให้เหมาะสมตามฐานะนั้น ๆ เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ชีวิตของตนเอง และแก่ชีวิตของคนอื่น ๆ ในสังคม (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงตามหลักฆราวาสธรรม 4

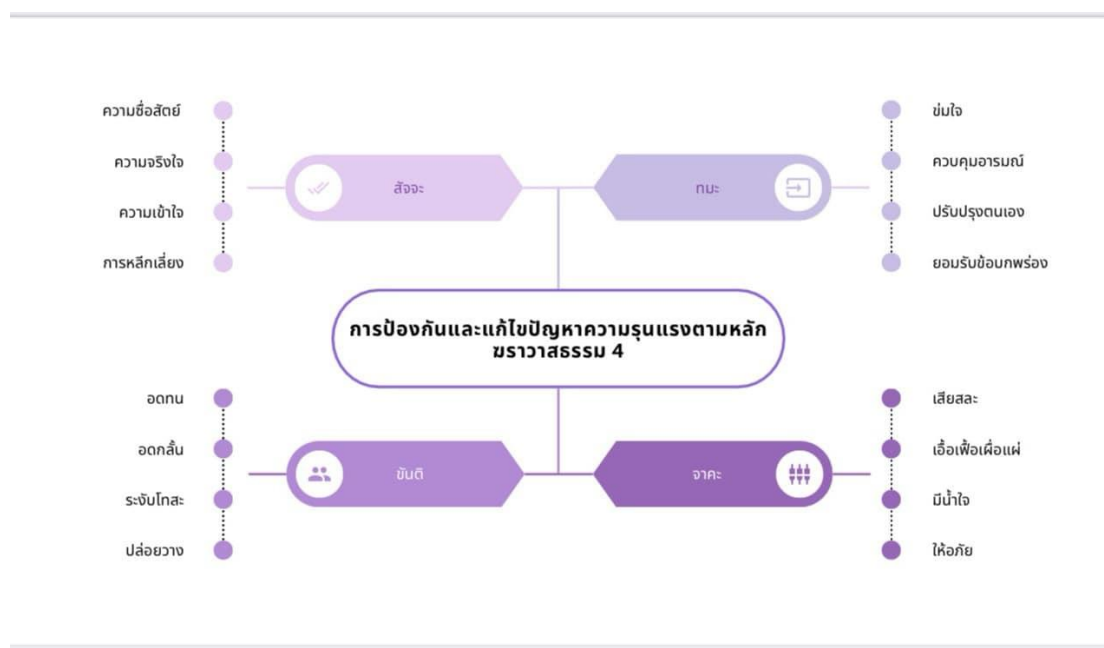
การป้องกันความรุนแรง การแก้ปัญหาเรื่องที่เราพบเห็น และได้ยินได้ฟังอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ข่าวหนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่พบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง ความรุนแรงที่แสดงออกเป็นไปได้ ตั้งแต่การทะเลาะเบาะแว้ง ใช้กำลังทำร้าย หรืออาชญากรรมถึงขั้นฆ่าผู้อื่นตาย ข่าวคราวเกี่ยวกับความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถนำมาใช้เป็นอุทาหรณ์ หรือ บทเรียนได้ โดยที่เราอาจจัดประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ในการป้องกันความรุนแรง ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความรุนแรง และมีทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ควรตระหนักว่าการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาไม่ใช่หนทาง ที่ควรนำมาใช้จัดการกับความรู้สึกโกรธของตนเอง ซึ่งในที่นี่การใช้ความรุนแรงหมายถึงความพยายามที่จะใช้กำลังเพื่อทำร้ายผู้อื่น ซึ่งความรุนแรงดังกล่าว อาจนำไปสู่การฆ่าผู้อื่นและถือว่าเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรง การกระทำที่ใช้ความรุนแรงซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาอันสั้นโดยไม่ได้คาดคิด โดยมากมักจะเป็นผลจากความโกรธ ที่บุคคลไม่สามารถควบคุมได้ จนกลายเป็นเรื่องที่ทำลายอนาคต คนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ให้ย่อยยับลงได้ในพริบตา การแก้ปัญหาความรู้สึกโกรธ หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นควรใช้การสื่อสาร และหาทางออกถึงความรู้สึกโกรธอย่างเหมาะสม และฝึกทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อมีความขัดแย้ง หรือมีความรู้สึกโกรธเกิดขึ้น การจัดหลักสูตรการป้องกันความรุนแรง สำหรับวัยรุ่นที่เน้นการสอน และฝึกทักษะให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการป้องกันการก่อเหตุฆ่าผู้อื่น โดยมีสมมุติฐานว่ามีปัจจัยเบื้องต้น 3 ประการที่มักนำไปสู่การก่อการเหตุรุนแรงนั้นคือความโกรธเคือง หรือการทะเลาะเบาะแว้งกัน เหล้าหรือยาเสพติด และการมีอาวุธในครอบครอง ดังนั้น หลักสูตรนี้มุ่งเน้นการสอนเพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อม และพฤติกรรมของตนเองที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิด การก่อเหตุส่งเสริมให้เกิดการก่อเหตุรุนแรง หรือ ช่วยลดความรุนแรงของเหตุการณ์ลงได้ ในหลักสูตรจะใช้การสอนด้วยกิจกรรมกลุ่ม ที่เน้นหลักการพื้นฐานของการแก้ปัญหาความขัดแย้งใด ๆ ด้วย ท่าที่อันสงบซึ่งประกอบด้วยหลักปฏิบัติสำคัญ ๆ ในขณะเกิดปัญหา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถวิเคราะห์ผลดังนี้

1. สัจจะ ความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกัน ให้พยายามเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจฝ่ายที่เป็นคู่กรณี หลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง เช่น การตีมสุรา การคบชู้ เล่นการพนัน การทะเลาะเบาะแว้ง เป็นต้น

2. ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน ให้รักษาระดับอารมณ์ พยายามรักษาระดับเสียงให้ราบเรียบ และสงบ ระมัดระวังการพูดจาของตน พยายามให้เรื่องที่พูดกันนั้นเป็นเรื่องเบา ๆ หรือพยายามใช้อารมณ์ขัน เข้าช่วย

3. ขันติ ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ให้พยายามอยู่ในภาวะควบคุมความโกรธของตนเองเสมอ

4. จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ช่วยหาทางออกให้ฝ่ายที่เป็นคู่กรณี พาผู้บาดเจ็บไปรับการรักษาจากแพทย์ ควรมีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมกัน และที่สำคัญให้รู้จักการใช้คำขอโทษ และการให้อภัย

บทสรุป

การพัฒนาบทบาทของประชาชนกับการแก้ไขความรุนแรงทางสังคม ตามหลักฆราวาสธรรม 4 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความรุนแรงทางสังคมจากข่าวที่น่าเสนาผ่านสื่อต่าง ๆ ผลของความรุนแรงได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างปกติของประชาชนในวงกว้าง ทั้งด้านชีวิต ทรัพย์สิน ร่างกาย และจิตใจ การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรม 4 ทางด้านความรุนแรงเชิงสังคม และด้านความรุนแรงเชิงสุขภาพ สามารถที่จะลดความรุนแรงของปัญหาเหล่านี้ให้น้อยลง หรือบรรเทาความรุนแรงลงได้ ด้วยการบูรณาการระหว่างศาสตร์ คือ รัฐศาสตร์ พุทธศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์และปรัชญา ระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ

ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคม คือ การพัฒนาบทบาทของประชาชนกับการแก้ไขความรุนแรงทางสังคมตามหลักฆราวาสธรรม 4 ประกอบด้วยหลักปฏิบัติสำคัญ ๆ ในขณะเกิดปัญหาดังนี้ สัจจะ ความซื่อสัตย์ จริใจต่อกัน พยายามเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจฝ่ายที่เป็นคู่กรณี หลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน ให้รักษาระดับอารมณ์ ชั้นดี ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ให้พยายามอยู่ในภาวะควบคุมความโกรธของตนเองเสมอ จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน และที่สำคัญให้รู้จักการใช้คำขอโทษ และการให้อภัย

การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีความรุนแรงให้ลดน้อยลง ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขทั่วไป สำหรับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ในสังคมไทย สามารถที่จะนำหลักฆราวาสธรรม 4 มาประพฤติปฏิบัติเพื่อลดปัญหาในสังคมให้น้อยลงได้

บรรณานุกรม

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539.

ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2545). เรื่องราวของความรุนแรงในสังคมไทย : กรณีฆ่าหั่นศพ พ่อฆ่าลูกและอีกมากมาย. รัฐศาสตร์สาร. 23(2) : 144-148.

บุญวดี เพชรรัตน์. (2543). การพยาบาลผู้ป่วยพฤติกรรมรุนแรง การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช. ภาควิชาการจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. PSU Knowledge Bank. 6(2) : 200-202.

ไทยรัฐ. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก

<https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2220885>, 2564.

วิชัย รูปขำดี. (2554). บทบาทของท้องถิ่นกับการแก้ไขความรุนแรงทางสังคม. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 9(1) : 89-100.

อนุช อาภาภิรม. (2543). ฉากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง

อรอนงค์ อินทรจิตร และนรินทร์ กรินชัย. (2542). ผู้หญิงและเด็ก: เหยื่อความรุนแรงในครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ปกเกล้าการพิมพ์.

Corsini. (1999). เรียนรู้พฤติกรรมต่อความรุนแรง. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://nnan.myreadyweb.com/article/topic-52375.html>

Stuart, R.B. (1981). Violent behavior: Social learning approaches to prediction, Management and treatment. Violence in perspective. New York:

Brunner/Mazel.

World Health Organization. (2006). World report on violence and health. Geneva :

World Health Organization.